

Suvestinė redakcija nuo 2022-05-03 iki 2022-05-12

Įsakymas paskelbtas: TAR 2019-05-22, i. k. 2019-08072

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA JAUNŲJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMUI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ, TAIKOMŲ NUO 2019 METŲ, PATVIRTINIMO

2019 m. gegužės 21 d. Nr. 3D-309
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8 punktu, 9.1, 9.2 ir 9.10 papunkčiais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisykles, taikomas nuo 2019 metų (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Giedrius Surplys

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR
VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA JAUNŲJŲ ŪKININKŲ
ĮSIKŪRIMUI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS, TAIKOMOS NUO 2019 METŲ**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (toliau – Programa) priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 metų (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2221, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas reglamentas (EB) 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 19 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2021/399, 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/94, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/73, 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios

paramos skirstymu, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ bei atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

2. Šios taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ (toliau – priemonės veiklos sritis). Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal priemonės veiklos sritį, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kurios nereglamentuoja Taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

3.2. **ES** – Europos Sąjunga.

3.3. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3.4. **SG** – sutartinis gyvulys.

4. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Mišrusis ūkis** – ūkis, kurio pajamos, įgyvendinus verslo planą, gaunamos iš daugiau nei vieno žemės ūkio sektoriaus ir kurio pajamos nėra iš vieno žemės ūkio sektoriaus nesudaro daugiau kaip 50 proc. visų ūkio veiklos pajamų.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

4.2. **Paramos teikimo laikotarpis** – laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki galutinio lėšų išmokėjimo dienos, kuri negali būti vėlesnė kaip 2025 m. gruodžio 31 d.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

4.3. Produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis (toliau – VED) – piniginiiais vienetais išreikštas rodiklis, kuriuo apibūdinamas žemės ūkio valdos dydis ir kuris yra lygus valdos visos produkcijos standartinės vertės ir valdos pajamų, gautų už paslaugas žemės ūkiui, sumai.

4.4. Verslo planas – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

4.5. Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis – verslo planui įgyvendinti skirtas laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki verslo plane nurodytų rodiklių pasiekimo, kurio pabaiga sutampa su finansinių metų pabaiga ir yra ne vėlesnė kaip 2024 m. gruodžio 31 d.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

4.6. Verslo plano įgyvendinimo pradžia – data, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

4.7. Verslo plano kontrolės laikotarpis – trejų metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje ir verslo plane numatytų įsipareigojimų.

4.8. Žemės ūkio naudmenos (toliau – ŽŪN) – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

4.9. Žemės ūkio valda (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais.

4.10. Žemės ūkio valdos padalijimas (toliau – valdos padalijimas) – žemės ūkio valdos sudarymo būdas, kai asmuo (asmenys), pretenduojantis (-ys) gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“, iš artimojo giminaičio (tėvo, motinos, senelio, senelės, brolio, sesers, sūnaus, dukters) žemės ūkio valdos išregistruotą (-us) artimojo giminaičio nuosavybės teise valdomą (-us) žemės sklypą (-us) įsigyja nuosavybės teise ir įregistruoja jį (juos) savo valdoje.

4.11. Žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, pripažinto žemės ūkio kooperatyvo iš savo narių jų ūkiuose pagamintų ar išaugintų žemės ūkio produktų supirkimą ir realizavimą, iš savo narių supirktų žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ir ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.

4.12. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos valdymo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III SKYRIUS PRIORITETAS, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

6. Prioritetas – visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, skatinti inovacines ūkių technologijas.

7. Tikslinės sritys – palankesnių sąlygų tinkamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje sudarymas ir ypač – kartų kaitos lengvinimas.

8. Kompleksiniai tikslai:

8.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

8.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;

8.3. klimato kaitos švelninimas.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

9. Pagal priemonės veiklos sritį remiama tokia veikla:

9.1. žemės ūkio produktų gamyba;

9.2. prekinių žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas ir t. t.), perdirbimas ir tiekimas rinkai.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Pareiškėju gali būti ūkininkas (fizinis asmuo, savo vardu, kaip valdos valdytojas įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimo Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“ nustatyta tvarka ir savo vardu įregistravęs ūkininko ūkį Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatyme nustatyta tvarka), kuris paramos paraiškos pateikimo metu atitinka šiuos reikalavimus:

10.1. yra ne vyresnis kaip 40 metų amžiaus (paraiškos pateikimo dieną asmeniui dar nėra suėję 41 metai);

10.2. turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos, t. y. atitinka bent vieną iš šių reikalavimų:

10.2.1. turi profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą arba žemės ūkio srities profesinę kvalifikaciją;

10.2.2. turi aukštąjį žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimą;

10.2.3. yra baigęs Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą, numatytą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakyme Nr. 3D-67 „Dėl mokymo pagal Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo mokymo programą“.

Atitiktis Taisyklių 10.2.1 ir 10.2.2 papunkčiuose nurodytiems reikalavimams nustatoma vadovaujantis Lietuvos švietimo klasifikatoriumi, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. ISAK-520 „Dėl LŠK – Lietuvos švietimo klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos švietimo klasifikatorius). Kokiai švietimo sričiai priskiriama konkreti specialybė, galima patikrinti pagal Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro duomenis, kurie skelbiami Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsteigtoje Atviroje informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemoje (interneto svetainės adresas <https://www.aikos.smm.lt>) (toliau – AIKOS). Jei pareiškėjas neatitinka nei vieno iš 10.2.1–10.2.3 papunkčiuose nurodytų reikalavimų, iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos jis turi įgyti šių įgūdžių ir kompetencijos.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

10.3. pirmą kartą steigiasi žemės ūkio valdoje ir ūkyje kaip ūkio valdytojas.

11. Paramos paraiškos, teikiamos su partneriais, nepriimamos.

12. Jei pareiškėjas mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po paramos paraiškos pateikimo, paramos paraiška išregistruojama. Tuo atveju, jei paramos gavėjas mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po sprendimo skirti paramą priėmimo ir nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso paramos gavėjo sutuoktiniui arba paramos gavėjui nuosavybės teise, paramos paraiška gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą. Sutuoktiniui nesutikus su paramos paraiškos išregistravimu, sutuoktinis galėtų perimti paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsti veiklą, tačiau su sąlyga, kad jis atitiks Administravimo taisyklėse nustatytas sąlygas dėl įsipareigojimų ar teisių perleidimo.

13. Paramos gavėjo įsipareigojimų arba teisių, susijusių su parama, perleidimas ar perėmimas atliekamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

14. Pareiškėjas / paramos gavėjas įgaliojimą veikti jo vardu kitam asmeniui gali suteikti tik iškilus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms. Nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės turi būti įrodomos dokumentais. Pasibaigus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms, per 15 d. d. pareiškėjas / paramos gavėjas turi nutraukti įgaliojimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

VI SKYRIUS

TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

15. Paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujamasi registruose esančiais duomenimis.

16. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus:

16.1. paraišką teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju šių Taisyklių V skyriuje;

16.2. projektas atitinka Taisyklių III skyriuje nurodytą prioritetą, tikslines sritis ir prisideda prie bent vieno kompleksinio tikslo įgyvendinimo;

16.3. pareiškėjo pateikto verslo plano veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla, nurodyta šių Taisyklių IV skyriuje;

16.4. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

16.5. pareiškėjas užtikrina tinkamą verslo plano finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, nuosavas lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybę patvirtinančius dokumentus. Su finansų įmone arba kredito įstaiga pasirašyta paskolos sutartis arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybę patvirtinantys dokumentai turi būti pateikti iki verslo plano įgyvendinimo pradžios. Tuo atveju, jei verslo plano finansavimo šaltinis keičiamas, pateikiamas raštiškas patvirtinimas, kad atitinkamą verslo plano dalį pareiškėjas įgyvendins nuosavomis lėšomis;

16.6. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių,

delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

16.7. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus (su paraiška pateikiamas balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita arba ūkinės veiklos pradžios balansas). Pareiškėjai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“;

16.8. nekilnojamas turtas (statinys, žemė, įskaitant žemę po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais), į kurį investuojama, priklauso pareiškėjui, pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios jungtinės nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, kai naudojimo nekilnojamoju turtu tvarka nustatyta notariškai patvirtintoje sutartyje ir pareiškėjas investuoja į savo dalį. Tokiu atveju, kai nekilnojamas turtas, į kurį investuojama, priklauso pareiškėjo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą, naudoti nekilnojamąjį turtą ir vykdyti verslo plane numatytą veiklą ne trumpiau kaip iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Nekilnojamas turtas, į kurį investuojama, pareiškėjo gali būti nuomojamas arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas juo ne trumpesniam terminui kaip iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi nekilnojamoju turtu sutartis, sudarytas ne trumpesniam terminui kaip iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos, turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre iki paramos paraiškos vertinimo pabaigos. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų ir (arba) daugiamečių augalų įveisimo galimybė (priklausomai nuo verslo plane numatytų investicijų). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

16.9. pareiškėjo ūkis ir valda paramos paraiškos pateikimo metu yra įregistruoti ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

16.10. pateiktas verslo planas, parengtas pagal šių Taisyklių 2 priede nustatytą formą. Verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga. Pareiškėjas verslo plane numato, per kiek metų planuoja jį įgyvendinti. Verslo plane nurodoma:

16.10.1. esamos žemės ūkio valdos situacijos analizė;

16.10.2. veiklos plėtros tikslai, etapai ir apimtys;

16.10.3. planuojamos įgyvendinti veiklos, įskaitant veiklas, susijusias su aplinkosauginiu tvarumu ir išteklių naudojimo efektyvumu, ir jų detalizavimas (investicijos, mokymai, konsultacijos ir kt.);

16.10.4. kvalifikacijos kėlimo planas;

16.10.5. planuojami ūkinės veiklos pasiekimo tarpiniai ir galutiniai rezultatai;

16.11. pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklės);

16.12. įkuriamo ūkio ŽŪN plotas, turimas paramos paraiškos pateikimo dieną, verslo plano įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise arba būti kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimasis šiuo turtu (nuoma, panauda ir kt.) Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota VĮ Registrų centre ne vėliau kaip paramos paraiškos pateikimo dieną. Įkuriamo ūkio planuojamas turėti ŽŪN plotas verslo plano įgyvendinimo (nuo tada, kai planuojama turėti ŽŪN plotą) bei kontrolės laikotarpiu turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise arba turi būti kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimasis (nuoma, panauda ir kt.) visą nurodytą laikotarpį. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip per 1 mėn. nuo to momento, kai buvo sudaryta Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis. Jeigu verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu ir (arba) verslo plano kontrolės laikotarpiu žemės valdymo sutartys bus nutrauktos ar baigsis jų galiojimo laikas, ne vėliau kaip per 1 mėn. turi būti išsinuomotas ar kitais teisėtais pagrindais valdomas tas pats arba kitas sklypas su ne mažesniu ŽŪN plotu;

16.13. parama skiriama ūkiui, kurio ekonominio dydžio potencialas, išreikštas VED, yra ne mažesnis kaip 8 000 Eur per metus, tačiau ne didesnis kaip 70 000 Eur per metus, išskyrus, jei kreipiamasi paramos pieninei galvijininkystei. Tokiu atveju planuojamas pieninių veislių melžiamų karvių vidutinis metinis skaičius turi būti ne mažesnis kaip 10 (VED ir vidutinis metinis karvių skaičius skaičiuojamas pagal Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 3D-382 „Dėl Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio

valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašas));

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

16.14. jei verslo plane numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) darbai ir pagal teisės aktų reikalavimus šiems darbams vykdyti yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas, jis turi būti išduotas ir įregistruotas Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“) ne vėliau kaip iki verslo plano įgyvendinimo pradžios (šių dokumentų pateikti nereikia, Agentūra vertina pagal IS „Infostatyba“ duomenis);

16.15. parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus) gamybai ir valdoje pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktas;

16.16. parama neteikiama, jei remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Galimai neteisėtų sąlygų metodika), nustatoma, kad pareiškėjas arba paramos gavėjas galimai neteisėtai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas. Galimai neteisėtų sąlygų metodikos II skyriaus nuostatos šiai veiklos sričiai netaikomos;

16.17. verslo planas įgyvendinamas Lietuvos Respublikos teritorijoje;

16.18. parama teikiama tik tiems pareiškėjams, kurie kaip ūkio ir (arba) valdos valdytojais nebuvo ir nėra pateikę paraiškos tiesioginėms išmokoms gauti (taikoma ir tais atvejais, kai paraiška tiesioginėms išmokoms gauti buvo pateikta neįregistravus ūkininko ūkio ir (arba) pateikta paraiška tiesioginėms išmokoms gauti buvo išregistruota iki paramos paraiškos pagal šią veiklos sritį pateikimo);

16.19. pareiškėjas atitinka labai mažos arba mažos įmonės sąlygas, nustatytas Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

16.20. pareiškėjo valda gali būti sudaryta iš sklypų, kurie buvo sutuoktinio valdoje, jei šiems sklypams nebuvo skirta parama pagal priemonės veiklos sritį;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

16.21. pareiškėjo valda negali būti perregistruota iš sutuoktinio;

16.22. parama neteikiama finansinių sunkumų turinčiam pareiškėjui (pareiškėjas bankrutuoja).

VII SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėjas prisiima šiuos įsipareigojimus:

17.1. įvykus įvykiui, kurio metu buvo sugadintas ar sunaikintas paramos lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, įsipareigoja atstatyti turtą ne mažesne negu atkuriamąja verte ir ne mažesnių techninių parametrų;

17.2. nekeisti verslo plano įgyvendinimo vietos, nesuderinus su Agentūra, nekeisti veiklos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų (numatyta žemės ūkio veikla turi būti vykdoma iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto, išskyrus biologinį turtą, nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Gyvulių ganymo bei laikymo vietas leidžiama keisti apie tai informavus Agentūrą, jei teisėtais pagrindais pradedami valdyti žemės sklypai ar statiniai, kurie nebuvo valdomi paramos paraiškos pateikimo metu, ir pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi nekilnojamuoju turtu sutartis įregistruota VĮ Registrų centre;

Papunkčio pakeitimai:

TAR pastaba. *Taikoma pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas nuo 2020 m. birželio 1 d. Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979*

17.3. iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą Taisyklių 16.7 papunktyje nustatyta tvarka;

17.4. viešinti paramą, vadovaudamasis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės);

17.5. jei pareiškėjas turi paramos paraiškos pateikimo metu nuosavybės teise valdomų ŽŪN, įtrauktų į žemės ūkio valdą, ir tai numatė atrankos kriterijuose, išlaikyti jas visą verslo plano įgyvendinimo laikotarpį iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos;

17.6. jeigu paramos paraiškos pateikimo dieną neturi reikiamų profesinių įgūdžių ir kompetencijos, iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos turi įgyti bent vieną iš nurodytų įgūdžių ir kompetencijos, kurie pagrindžiami verslo plane:

Papunkčio pakeitimai:

TAR pastaba. *2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094*

17.6.1. profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą arba žemės ūkio srities profesinę kvalifikaciją;

17.6.2. aukštąjį žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimą;

17.6.3. išklausti Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą. Informaciją apie šios programos modulių išklausymą Agentūrai teikia VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra (toliau – Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra), pateikdama asmenų, išklausiusių programą, sąrašą, kuris taip pat viešai skelbiamas Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros interneto svetainėje, arba pareiškėjas / paramos gavėjas pateikia Agentūrai rašytinės formos mokymų baigimo pažymėjimus, kuriuos išduoda Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra asmens prašymu.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

17.7. pradėti įgyvendinti verslo planą per 9 mėn. nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Paramos gavėjas, pradėjęs įgyvendinti verslo planą, raštu (pateikdamas laisvos formos pranešimą) apie tai informuoja Agentūrą;

17.8. ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo sprendimo skirti paramą priėmimo pateikti paraišką tiesioginėms išmokoms gauti;

17.9. pasiekti ir iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti paramos paraiškoje numatytus projekto priežiūros rodiklius;

17.10. užbaigus statybos ir (arba) rekonstrukcijos darbus, statybos ir (arba) rekonstrukcijos užbaigimo dokumentai teisės aktų nustatyta tvarka ne vėliau kaip iki mokėjimo prašymo pateikimo dienos turi būti pateikti informacinėje sistemoje „Infostatyba“;

17.11. verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu nekurti galimai neteisėtų sąlygų paramai gauti kaip nurodyta Galimai neteisėtų sąlygų metodikoje;

17.12. verslo planą įgyvendinti tinkamai, kaip nurodyta Taisyklių 22 punkte, per verslo plane numatytą laikotarpį, kurio pabaiga sutampa su finansinių metų pabaiga ir yra ne vėlesnė kaip 2024 m. gruodžio 31 d.;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

17.13. užtikrinti, kad produkcijos standartine verte išreikštas VED nuo verslo plano įgyvendinimo pabaigos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos bus ne mažesnis kaip 8 000 Eur, o jeigu kreipiamasi paramos pieninei galvijininkystei – registruotas pieninių veislių melžiamų karvių vidutinis metinis skaičius (kaip nurodyta Žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos apraše) bus ne mažesnis kaip 10;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

17.14. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskiriami nuo kitų, įprastinių paramos gavėjo operacijų;

17.15. sudaryti sąlygas institucijų, atliekančių paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą, Programos įgyvendinimo priežiūrą, atstovams ar jų įgaliotiems asmenims patikrinti paramos paraiškoje ir prie jos pridedamuose dokumentuose pateiktus duomenis ir atlikti patikrą projekto įgyvendinimo vietoje, gauti papildomos informacijos apie projektą nuo paramos paraiškos pateikimo dienos, taip pat audituoti, kontroliuoti, tikrinti, kaip yra laikomasi tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų, kaip yra vykdomas projektas ir ekonominė veikla, kuriai buvo skirta parama, po sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos;

17.16. teikti Agentūrai visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams, Programos įgyvendinimo stebėsenai, viešinimui bei reikalingiems vertinimams atlikti;

17.17. įsigyti (visiškai apmokėti, pristatyti į ūkį, įregistruoti viešuosiuose registruose (jei registracija privaloma)) bei naudoti verslo plane numatytai veiklai vykdyti visas verslo plane numatytas investicijas ir saugoti patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus (paramos gavėjas neteikia patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų, jeigu to nepaprašo Agentūra). Investicijas įsigyti ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

17.18. verslo plano įgyvendinimo metu ir verslo plano kontrolės laikotarpiu užtikrinti atitiktį atrankos kriterijams, už kuriuos paramos paraiškai suteikiami balai, išskyrus Taisyklių 30.6 papunktyje nurodytą atrankos kriterijų;

17.19. užtikrinti ŽŪN ploto, turimo paramos paraiškos pateikimo dieną bei planuojamo turėti, valdymą verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu, kaip nurodyta Taisyklių 16.12 papunktyje;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

17.20. laiku pateikti mokėjimo prašymą ir reikiamus jo priedus.

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS

18. Didžiausias išmokos dydis – 40 000 Eur (keturiasdešimt tūkstančių eurų). Pareiškėjui ir sutuoktiniui (tik santuokos laikotarpiu, neatsižvelgiant į tai, koks laiko tarpas praėjo nuo paramos

gavimo) bendra paramos suma pagal priemonės veiklos sritį negali viršyti šiame punkte numatytos galimos išmokos sumos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

19. Jei kuriamasi padalytose valdose, kurios buvo sukurtos iš tos pačios vienos valdos sklypų, bendrai visiems pareiškėjams, kurie kuriasi tokiose padalytose valdose, didžiausia paramos suma pagal priemonės veiklos sritį negali viršyti šių Taisyklių 18 punkte numatytos vienam pareiškėjui galimos išmokos sumos. Išimtis taikoma, kai tarp valdų centrų ir projektų įgyvendinimo vietų nustatomas didesnis kaip 50 km atstumas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

20. Parama skiriama verslo planui įgyvendinti ir mokama išmokant išmoką.

21. Parama išmokama dviem dalinėmis išmokomis. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 80 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui išmokama po sprendimo skirti paramą priėmimo (be mokėjimo prašymo pateikimo). Likusi 20 proc. išmokos dalis mokama kitais metais po verslo plano tinkamo įgyvendinimo. Jeigu verslo planas įgyvendintas netinkamai, išmoka nemokama (jeigu išmokėta išmokos dalis, ta dalis susigražinama).

Punkto pakeitimai:

TAR pastaba. Taikoma pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas nuo 2020 m. birželio 1 d.

Nr. [3D-374](#), 2020-05-15, paskelbta TAR 2020-05-15, i. k. 2020-10502

22. Verslo planas laikomas tinkamai įgyvendintu, kai:

22.1. vykdoma numatyta ūkinė veikla;

22.2. atliktos (apmokėtos, pristatytos į ūkį, įregistruotos viešuosiuose registruose (jei registracija privaloma)) bei naudojamos verslo plane numatytai veiklai vykdyti visos verslo plane numatytos investicijos, išskyrus atvejus, kai investicijos buvo pakeistos suderinus su Agentūra;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

22.3. pasiekti ekonominio gyvybingumo rodikliai, kaip nurodyta Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse;

22.4. jei pareiškėjas neatitinka nei vieno Taisyklių 10.2.1–10.2.3 papunkčiuose nurodyto reikalavimo, iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos įgyja įgūdžius ir kompetencijas, kaip nurodyta Taisyklių 10.2 papunktyje.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

23. Paramos gavėjas verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali įgyvendinti projektų pagal šią ir kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis. Paramos pagal šią ir kitas investicines Programos priemones ir (arba) priemonių veiklos sritis galima kreiptis tik pabaigus įgyvendinti verslo planą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“, priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklai „Preveninių priemonių taikymas prieš vilkų ūkiniams gyvūnams daromą žalą“, priemonės „Parama investicijoms į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti galimų gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių ir katastrofinių įvykių padarinius“ veiklos sričiai „Parama investicijoms į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti pavojingų ligų grėsmes ir su jomis susijusias pasekmes“ ir priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sričiai „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

IX SKYRIUS REIKALAVIMAI IŠLAIDOMS

24. Parama skiriama ir išmoka mokama, jeigu verslo plane suplanuotos išlaidos (investicijos) yra būtinos ir naudojamos verslo planui įgyvendinti ir numatyta veiklai vykdyti, tiesiogiai susijusios su remiama veikla ir planuojamu įkurti žemės ūkio sektoriumi (jei už planuojamą įkurti žemės ūkio sektorių paramos paraiškai skiriami atrankos balai), įsigytos ne iš susijusių asmenų, nurodytų paramos paraiškos II skyriuje, ir yra ne mažesnės negu prašoma paramos suma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

X SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

25. Paramos paraiška pateikiama pagal Taisyklių 1 priede nurodytą formą. Kvietimo teikti paraiškas metu pareiškėjas gali pateikti tik vieną paramos paraišką.

26. Paramos paraiška ir su paramos paraiška pateikiami dokumentai turi būti pateikti per ŽŪMIS Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Per įgaliotą asmenį paraiška gali būti pateikta tik Taisyklių 14 punkte nustatytais atvejais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

27. Paramos paraiškos pildomos, registruojamos ir vertinamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

28. Paramos paraiškos vertinimas Agentūroje negali trukti ilgiau kaip 3 mėnesius nuo paramos paraiškų priėmimo laikotarpio pabaigos. Į paramos paraiškų vertinimo terminą įskaičiuojamas paklausimų pareiškėjui, patikrų vietoje atlikimo, prašymo dėl papildomos informacijos kitoms institucijoms pateikimo ir atsakymo gavimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

XI SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ ATRANKA

29. Paramos paraiškų atranka atliekama Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

30. Atrankos kriterijai:

30.1. įgyvendinus verslo planą, pareiškėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas VED, sudarys ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu bus (apvalinama iki sveikojo skaičiaus):

30.1.1. nuo 10 000 Eur iki 15 000 Eur suteikiami 4 balai;

30.1.2. nuo 15 001 Eur iki 20 000 Eur – 8 balai;

30.1.3. nuo 20 001 Eur iki 25 000 Eur – 12 balų;

30.1.4. nuo 25 001 Eur iki 30 000 Eur – 16 balų;

30.1.5. nuo 30 001 Eur ir daugiau – 20 balų;

30.2. kuriamas gyvulininkystės, daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės (kai pajamos iš kurio nors nurodyto žemės ūkio sektoriaus įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų) arba mišrusis ūkis (atitiktis patikrinama pagal Pažymą apie žemės ūkio veiklos subjekto praėjusių kalendorinių metų pajamas, parengtą vadovaujantis Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 3D-66 „Dėl Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodikos patvirtinimo“), kai (pareiškėjas paramos paraiškoje pažymi vieną iš Taisyklių 30.2.1–30.2.4 papunkčiuose nurodytą atrankos kriterijų):

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

30.2.1. pareiškėjas, kuriantis gyvulininkystės ūkį (kai pajamos iš gyvulininkystės, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos

pajamų), įsipareigoja, kad, įgyvendinus verslo planą, SG skaičius ūkyje sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus (SG skaičiuojamas vadovaujantis Ūkinių gyvūnų perskaičiavimo į sutartinius gyvulius lentelę, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 3D-246 „Dėl ūkinių gyvūnų perskaičiavimo į sutartinius gyvulius“):

Papunkčio pakeitimai:

TAR pastaba. Taikoma pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas nuo 2020 m. birželio 1 d. Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

30.2.1.1. nuo 6,00 iki 8,99 SG, suteikiami 4 balai;

30.2.1.2. nuo 9,00 iki 11,99 SG – 8 balai;

30.2.1.3. nuo 12,00 iki 14,99 SG – 12 balų;

30.2.1.4. nuo 15,00 iki 17,99 SG – 16 balų;

30.2.1.5. nuo 18,00 SG ir daugiau – 20 balų;

30.2.2. pareiškėjui, kuriančiam bitininkystės ūkį (kai pajamos iš bitininkystės, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų), suteikiama 15 balų;

30.2.3. pareiškėjas, kuriantis daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės ūkį (kai pajamos iš kurio nors nurodyto žemės ūkio sektoriaus, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų), įsipareigoja, kad, įgyvendinus verslo planą ir visu kontrolės laikotarpiu, ne mažiau kaip 50 proc. jo teisėtais pagrindais valdomų ŽŪN bus užsodinta kuriamo ūkio specializacijos augalais, – suteikiama 15 balų;

30.2.4. pareiškėjas, kuriantis mišrųjį ūkį, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, įsipareigoja, kad, įgyvendinus verslo planą, pajamos iš gyvulininkystės veiklos sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus ne mažesnės kaip:

30.2.4.1. nuo 30,00 proc. iki 39,99 proc. visų veiklos pajamų – suteikiama 10 balų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

30.2.4.2. nuo 40,00 proc. iki 49,99 proc. visų veiklos pajamų – suteikiama 15 balų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

30.3. pareiškėjas paramos paraiškos teikimo metu turi daugiau ha nuosavybės teisę valdomų ŽŪN, įtrauktų į valdą, kurias įsipareigoja išlaikyti iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Už vieną ha nuosavybės teisę valdomų ŽŪN suteikiama po du balus, tačiau didžiausias balų kiekis negali viršyti 10 balų (atrankos balai skiriami už pareiškėjo nuosavybės teisę valdomas ŽŪN);

30.4. pareiškėjas yra asocijuotos žemdirbių savivaldos organizacijos, kurios veikla apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją ir veiklos trukmė yra ne mažesnė kaip 5 metai, narys (pateikiamas patvirtinimo dokumentas) – suteikiami 5 balai;

30.5. verslo planui įgyvendinti prašoma mažesnės paramos sumos, nei galima didžiausia įgyvendinimo taisyklėse nustatyta paramos suma, už kiekvieną sumažintą procentą pareiškėjui suteikiama 0,5 balo, bet ne daugiau kaip 20 balų (pvz. pareiškėjas didžiausią galimą prašomą paramos sumą susimažina 10 proc. už tai jam suteikiami 5 balai);

30.6. verslo planas įgyvendinamas vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (pareiškėjo ūkis laikomas esančiu vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, jei šiose vietovėse yra ne mažiau kaip 50 proc. jo ŽŪN ploto (vietovės, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, yra nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3D-245 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“), kai kuriamas gyvulininkystės (kai planuojamos pajamos iš gyvulininkystės, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų) arba mišrusis ūkis, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, – suteikiama 10 balų (vertinama pagal paramos paraiškos pateikimo dienos duomenis);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

30.7. Pareiškėjas, teikdamas paraišką, turi profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą arba žemės ūkio srities profesinę kvalifikaciją, arba aukštąjį žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimą – suteikiama 15 balų. Atitiktis šiam kriterijui nustatoma vadovaujantis Lietuvos švietimo klasifikatoriumi. Kokiai švietimo sričiai priskiriama konkreti specialybė, galima patikrinti pagal Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro duomenis, kurie skelbiami AIKOS.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

31. Privalomasis mažiausias paramos paraiškų atrankos balų skaičius – 50 balų. Jeigu paramos paraiškų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad paramos paraiška nesurinko privalomojo mažiausio 50 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

32. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XII SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

33. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, teikia jas Projektų atrankos komitetui, į kurio sudėtį įtraukiamas ir Ministerijos atstovas (-ai), Agentūros nustatyta tvarka.

34. Sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Agentūros direktoriaus įgaliotas asmuo, vadovaudamasis projektų vertinimo rezultatais. Sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskystimo įforminamas ir apie jį pareiškėjai informuojami Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

35. Agentūrai priėmus sprendimą skirti paramą, pareiškėjas tampa paramos gavėju. Paramos sutartis nesudaroma.

XIII SKYRIUS MOKĖJIMO PRAŠYMŲ TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

36. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami Administravimo taisyklėse numatyta tvarka. Mokėjimo prašymai kartu su reikiamaiais priedais turi būti pateikti tik per ŽŪMIS.

37. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansų įstaigas.

38. Paramos lėšos mokamos dviem dalinėmis išmokomis, paskutinė išmokos dalis išmokama ne vėliau kaip iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

39. Priėmus sprendimą skirti paramą, paramos gavėjui be mokėjimo prašymo išmokama 80 proc. paramos sumos.

Punkto pakeitimai:

TAR pastaba. Taikoma pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas nuo 2020 m. birželio 1 d.

Nr. [3D-374](#), 2020-05-15, paskelbta TAR 2020-05-15, i. k. 2020-10502

40. Likusi 20 proc. išmokos dalis mokama, jeigu verslo planas, kaip nustatyta Taisyklių 22 punkte, tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip vasario mėnesį, pasibaigus finansiniams metams, kai verslo planas buvo įgyvendintas tinkamai. Kartu su mokėjimo prašymu paramos gavėjas privalo pateikti galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą bei finansinių metų, kuriais buvo įgyvendintas verslo planas, finansinės atskaitomybės dokumentus.

Punkto pakeitimai:

TAR pastaba. Taikoma pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas nuo 2020 m. birželio 1 d.

Nr. [3D-374](#), 2020-05-15, paskelbta TAR 2020-05-15, i. k. 2020-10502

XIV SKYRIUS SANKCIJOS

41. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) verslo planą paramos gavėjui gali būti taikomos Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – sankcijų metodika), numatytos sankcijos.

42. Be sankcijų metodikoje nustatytų sankcijų Priemonės veiklos sričiai taip pat taikomos specifinės sankcijos yra šios:

42.1. parama neteikiama, jei:

42.1.1. pareiškėjo valda sudaryta iš sklypų, kurie buvo sutuoktinio valdoje, ir šiems sklypams jau buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“;

42.1.2. pareiškėjo valda perregistruota iš sutuoktinio;

42.2. Visa išmokėta paramos suma susigrąžinama, jei:

42.2.1. verslo planas nepradedamas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo dienos;

42.2.2. įgyvendinus verslo planą ir (arba) verslo plano kontrolės laikotarpiu nustatoma, kad paramos gavėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas VED, yra mažesnis kaip 8 000 Eur, o jeigu kreipiamasi paramos pieninei galvininkystei, – registruotas pieninių veislių melžiamų karvių vidutinis metinis skaičius mažesnis kaip 10;

42.2.3. paramos gavėjui pateikus mokėjimo prašymą, nustatoma, kad verslo planas įgyvendintas netinkamai, t. y. nevykdoma numatyta ūkinė veikla; neatliktos (neapmokėtos, nepristatytos į ūkį, neįregistruotos viešuosiuose registruose (jei registracija privaloma)), nenaudojamos verslo plane numatytai veiklai vykdyti visos verslo plane numatytos investicijos, išskyrus atvejus, kai investicijos buvo pakeistos suderinus su Agentūra; nepasiekti ekonominio gyvybingumo rodikliai, kaip nurodyta Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse; iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos paramos gavėjas neįgijo įgūdžių ir kompetencijos, kaip nurodyta Taisyklių 10.2 papunktyje (taikoma, jei teikdamas paraišką neatitiko Taisyklių 10.2.1–10.2.3 papunkčiuose nurodyto reikalavimo).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43. Verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu priežiūra ir tikrinimas, apskundimas bei skundų nagrinėjimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

44. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose nurodyta kitaip.

Priedų pakeitimai:

1 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

Nr. [3D-374](#), 2020-05-15, paskelbta TAR 2020-05-15, i. k. 2020-10502

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

2 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-338](#), 2020-04-29, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08979

Dėl žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 3D-309 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-374](#), 2020-05-15, paskelbta TAR 2020-05-15, i. k. 2020-10502

Dėl žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 3D-309 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-266](#), 2021-04-22, paskelbta TAR 2021-04-22, i. k. 2021-08386

Dėl žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 3D-309 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-302](#), 2022-05-02, paskelbta TAR 2022-05-02, i. k. 2022-09094

Dėl žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 3D-309 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“ pakeitimo

